

Narodowy spis powszechny ludności i mieszkań w 2011,

czyli co każdy respondent wiedzieć powinien

1. Po co nam spis?

Większość osób niemających do czynienia ze statystyką publiczną zastanawia się po co przeprowadzane są średnio raz na 10 lat spisy powszechne ludności i mieszkań. Warto więc wyjaśnić, że statystycy zbierają informacje, opracowują je tj. dokonują ich agregacji, metodami statystyczno-matematycznymi szacują brakujące wartości, analizują szeregi czasowe, a końcowym etapem ich pracy jest przekazanie zagregowanych i odpersonalizowanych danych zarówno do społeczności lokalnych, jak i do organów decydujących o rozwoju kraju w szeroko pojętym znaczeniu. Podkreślić należy, że zadaniem statystyki jest zebranie informacji i wskazanie ich zmienności w czasie, pozwalającej na dokonywanie prognoz, natomiast statystyka nie interpretuje danych i nie udostępnia danych jednostkowych. W ten sposób przygotowane dane stają się dla decydentów źródłem do podejmowania strategicznych decyzji, np. o tworzeniu miejsc pracy, o potrzebie zapewnienia na danym obszarze kraju odpowiedniego zaplecza edukacyjno-wychowawczego (szkoły, przedszkola, żłobki itp.), o działaniach przeciwdziałających bezrobociu poprzez wprowadzanie odpowiednich profili kształcenia w zależności od istniejącego na danym terenie rynku pracy, o budowie mieszkań itp. Spis powszechny jest badaniem, które w sposób kompleksowy dostarcza danych do podejmowania takich właśnie decyzji. Żadne inne badanie podobnych danych nie dostarczy i tak jest na całym świecie. Już 2 tys. lat temu ludzie wymyślili spisy powszechne i do dziś nie znaleźli lepszego sposobu, aby nas policzyć i dowiedzieć się, w jakich warunkach żyjemy i jakie są nasze potrzeby.

2. Co to jest e-spis, dlaczego jest ważny oraz jakie są powody, dla których powinniśmy z niego skorzystać?

Spisy powszechne są badaniami stosunkowo drogimi, a jednocześnie następuje stały rozwój poszczególnych dziedzin życia, w tym w zakresie technologii komunikacji i zabezpieczeń przeciwko ujawnianiu naszych danych, do których tylko my mamy prawo i nie chcemy, aby wszyscy wszystko o nas wiedzieli. Dlatego większość krajów świata szuka dróg właściwego, a jednocześnie tańszego pozyskiwania danych spisowych z jednoczesnym zagwarantowaniem tajemnicy statystycznej. W Polsce w tegorocznym spisie postanowiliśmy szeroko – po raz pierwszy - zastosować metodę e-spisu, czyli spisu elektronicznego, co pozwala na radykalne obniżenie liczby rachmistrzów spisowych i całkowite wyeliminowanie papierowych formularzy spisowych. Szczególnie zalecana jest metoda e-samospisu internetowego, dzięki której każdy obywatel może:

- ✓ dowiedzieć się, jak dużo informacji o nim jest zebranych w rejestrach państwowych (statystyka publiczna zebrała te informacje i wpisała do formularzy spisowych) i sprawdzić ich zgodność oraz w razie konieczności poprawić te informacje, jeśli są nieaktualne,
- ✓ wypełnić formularz spisowy w dowolnym czasie, pamiętając jedynie o tym, żeby zrobić to w okresie od 1 kwietnia do 16 czerwca i o tym, że od pierwszego zalogowania się do systemu mamy 14 dni na zakończenie spisywania,

- ✓ uniknąć wizyty rachmistrza spisowego, która jakkolwiek niedługa i może dla części osób pożądana towarzysko, może jednak nastąpić w terminie mało komfortowym z punktu widzenia osobistej dyspozycji czasem (większość z nas dużo czasu poświęca pracy zawodowej, bądź różnym zajęciom edukacyjno-kulturalno-treningowym).

3. Co my – jako respondenci – powinniśmy wykonać w celu poddania się spisowi, a czego robić nie musimy. Krótco – co zrobić, żeby móc spać spokojnie, że wypełniliśmy nasz obowiązek spisowy.

Od dnia 1 kwietnia **możemy** dokonywać samospisu, poprzez zalogowanie się do systemu i po uwierzytelnieniu swojej osoby, wypełnienie formularza spisowego. Uwierzytelnienie służy ochronie formularza spisowego zawierającego tylko i wyłącznie nasze dane oraz uruchomieniu działań związanych z jednoczesnym szyfrowaniem wprowadzeniem przez nas danych do formularza, tak aby nikt nie upoważniony nie mógł naszych danych odczytać. Jedynym warunkiem dokonania samospisu jest dostęp do komputera z Internetem. Możemy się spisać sami lub poprosić o pomoc członka rodziny lub znajomego – jeśli mamy do nich zaufanie.

Jeżeli nie uda nam się samospisać, **nie musimy** tego nikomu zgłaszać. Czekajmy spokojnie, aż zadzwoni do nas ankieter statystyczny, który jest osobą upoważnioną do zbierania danych spisowych. Zamiast ankietera może przyjść do nas rachmistrz spisowy i tej osobie, jeśli jest rzeczywiście rachmistrzem (musi nosić identyfikator podpisany przez dyrektora urzędu statystycznego, a jego wiarygodność możemy potwierdzić telefonicznie dzwoniąc na numer infolinii lub osobiście w urzędzie gminy lub urzędzie statystycznym) zgodnie z ustawą o spisie **musimy** odpowiedzieć na pytania spisowe. Odpowiadając na pytania rachmistrza spełniamy obowiązek spisowy. Oczywiście możemy ustalić z rachmistrzem dogodny termin wizyty, jeśli będzie taka konieczność.

Może się zdarzyć, że nikt do nas nie zadzwoni, ani nie przyjdzie żaden rachmistrz. Oznaczać to będzie, że wszystkie informacje o nas są już wpisane do formularza spisowego i zebrane zostały z rejestrów państwowych. **Możemy** je obejrzeć logując się w Internecie tak, jak przy samospisie. W takim wypadku również **nie musimy** zgłaszać się do żadnego urzędu i sprawdzać, czy zostaliśmy spisani.

Tak więc obowiązkiem statystyki jest dopilnować, aby każdy z nas został policzony w spisie. Naszym obowiązkiem jest poddać się spisaniu, jeśli przyjdzie do nas rachmistrz.

4. Kto nam pomoże i w jaki sposób?

Od 1 kwietnia zostanie uruchomiona ogólnopolska infolinia spisowa o numerach: 800 800 800 (bezpłatne połączenia z telefonów stacjonarnych) lub 22 4444 777 (zgodnie z taryfikatorem operatora sieci komórkowej), gdzie będzie można uzyskać:

- pomoc przy wypełnianiu formularzy spisowych w Internecie,
- informacje o spisie,
- informacje o rachmistrzach spisowych,
- informacje o terminie wizyty rachmistrza lub możliwym terminie jej przełożenia.

Infolinia będzie czynna codziennie w godzinach od 8.00 do 20.00 od poniedziałku do piątku i od 8.00 do 18.00 w soboty i w niedziele.

Ponadto, warto odwiedzić stronę www.stat.gov.pl lub www.spis.gov.pl, gdzie jest wiele ciekawych informacji na temat spisu.

Opracowała:

Magdalena Janczur-Knapiek

Naczelnik Wydziału Organizacji Spisów Powszechnych i Badań Masowych

W Departamencie Programowania i Koordynacji Badań